

ชื่อสารนิพนธ์

การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน

กรณีศึกษา : หมู่บ้านหลักศิลา ตำบลหนองแขว

กิ่งอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้ทำสารนิพนธ์

นายสุรศักดิ์ แผล่งหล้า

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ อุดมศักดิ์ มหาวีรวัฒน์)

ประธานกรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน" เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีบ้านหลักศิลา หมู่ที่ 13 ตำบลหนองแขว กิ่งอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรี ในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน โดยศึกษาประวัติความเป็นมาร้านค้าสวัสดิการ รูปแบบ การดำเนินงาน กลุ่มสตรีและร้านค้าสวัสดิการลักษณะทั่วไปของสตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร้านค้า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการ และ ศึกษาปัญหา อุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไขของกลุ่มสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างของสตรีที่ใช้ในการศึกษาได้แก่สตรีหมู่บ้านหลักศิลา จำนวน 80 คน ซึ่ง ถูกคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้ เวลาศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2539

การศึกษาวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ตลอดจนใช้ ข้อมูลทุติยภูมิ

ผลการศึกษา

บ้านหลักศิลา หมู่ที่ 13 ตำบลหนองแขว กิ่งอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ 82 กิโลเมตร มีถนนติดต่อกับกิ่งอำเภอ 1 สาย ระยะทาง 11 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางการบริหารการปกครองแบ่งเป็น 3 ตำบล คือ ตำบลไค้ ตำบลกลาง

คุ้มไผ่สีทองมีคณะกรรมการหมู่บ้าน 1 คณะโดยมีนายสิน ชิตไธสง เป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวนประชากร 525 คน แยกเป็นชาย 260 คน หญิง 265 คน มี 116 ครัวเรือน อาชีพหลักคือ อาชีพรับจ้าง เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง มีการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น 66 คน มีวัด 1 แห่ง พระภิกษุ 2 รูป สามเณร 1 องค์ มีโรงเรียน 1 แห่ง มีนักเรียน 182 คน ชาย 90 คน หญิง 92 คน ครู 9 คน องค์การต่างๆ ในหมู่บ้านมีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ

ร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2539 แทนศูนย์สาธิตการตลาดที่ล้มเลิกกิจการไป เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2538 โดยมีประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้ง กลุ่มสตรีบ้านหลักศิลาได้มีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ.2537 ปัจจุบันมีคณะกรรมการพัฒนาสตรีชุดเดิมในการบริหารงานกลุ่มสตรี และมีคณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วยบุคคลทั้งในหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลหนองแขวง การดำเนินงานร้านค้ามีคณะกรรมการบริหารร้านค้า 1 คณะมีคณะที่ปรึกษา 1 คณะ ปัจจุบันมีสมาชิก 82 คน จำนวน 123 หุ่นๆ ละ 50 บาท รวมเป็นเงินทุน 6,150 บาท

สตรีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาร้านค้า แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากจะมีจำนวนมากกว่าสตรีที่มีส่วนร่วมน้อยกลุ่มสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากจะมีขนาดครัวเรือนใหญ่กว่า และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า แต่มีอายุน้อย รายได้ต่ำ มีขนาดพื้นที่ถือครอง 16-30 ไร่ เป็นผู้ไม่มีภาวะหนี้สินมีจำนวนแรงงานน้อยกว่าสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยและมีการกั้มเงินเป็นทุนในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ ในอดีตของหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังจากการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้านและระดับความรู้เกี่ยวกับกิจการร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้านปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาร้านค้าสวัสดิการอย่างมีนัยสัมพันธ์ คือ อายุ รายได้ ขนาดพื้นที่ถือครอง และภาวะหนี้สิน ปัญหาและอุปสรรคยังคงมีอยู่ดังนี้ ปัญหาการจัดการขาดประสิทธิภาพ แก้ไขโดยการบริหารงานอย่างมีระบบ มีการแบ่งงานกันทำ ปัญหาคณะกรรมการขาดความรับผิดชอบและความไม่เสียสละของผู้ขายรายวัน แก้ไข โดยให้ความรู้และคัดเลือกผู้ที่มีความเสียสละเข้ามาทำงาน ปัญหาการซื้อของเงินเชื่อ แก้ไข โดยการออกระเบียบกลุ่มที่ชัดเจนห้ามซื้อของเงินเชื่อ และปัญหาไม่สามารถแข่งขันกับร้านค้าอื่นๆ ในหมู่บ้านได้ แนวทางแก้ไขต้องหาสิ่งดึงดูดใจและทำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของร้านค้าสวัสดิการหมู่บ้าน